

ROZSUDEK SOUDU (čtvrtého senátu)

26. ledna 2005 *

Ve věci T-193/02,

Laurent Piau, s bydlištěm v Nantes (Francie), zastoupený M. Fauconnetem,
advokátem,

žalobce,

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené O. Beynet a A. Bouquetem, jako
zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

podporované

Mezinárodní federací fotbalových asociací (FIFA), se sídlem v Curychu
(Švýcarsko), zastoupenou F. Louisem a A. Vallerym, advokáty,

vedlejším účastníkem,

* Jednací jazyk: francouzština.

jejímž předmětem je zrušení rozhodnutí Komise ze dne 15. dubna 2002, kterým se zamítá stížnost podaná žalobcem týkající se nařízení Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA) upravující činnost agentů hráčů,

SOD PRVNÍHO STUPNĚ EVROPSKÝCH
SPOLEČENSTVÍ (čtvrtý senát),

ve složení H. Legal, předseda, V. Tiili a M. Vilaras, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: I. Natsinas, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. dubna 2004,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

- 1 Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA) je sdružení podle švýcarského práva založené dne 21. května 1904. Podle jejích stanov, tak jak vstoupily v platnost dne 7. října 2001, jsou jejími členy národní asociace (článek 1), které sdružují amatérské nebo profesionální fotbalové kluby, přičemž profesionální fotbalové kluby

mají specifické asociace nazvané „profesionální ligy. Národní asociace se mohou rovněž sdružovat do konfederací (článek 9). Hráči národních asociací, které jsou členy FIFA, jsou amatérští nebo neamatérští (článek 61).

- 2 Stále dle jejích stanov je cílem FIFA propagace fotbalu, rozvoj přátelských vztahů mezi národními asociacemi, konfederacemi, kluby a hráči, vydávání a kontrola předpisů a metodických pokynů týkajících se pravidel hry a fotbalové praxe (článek 2).
- 3 Stanovy, předpisy a rozhodnutí FIFA jsou pro její členy závazné (článek 4). FIFA má legislativní, výkonný a správní orgán, tedy v tomto pořadí sjezd, výkonný výbor a generální sekretariát, stálé komise a komise *ad hoc* (článek 10). Disciplinární komise a odvolací komise (článek 43) jsou takzvanými soudními orgány FIFA. Fotbalová arbitráž, původně zamýšlená jako jediná povinná instance řešení sporů přesahujících částku stanovenou sjezdem (článek 63), nebyla založena. Podle dohody mezi FIFA a Mezinárodní radou pro sportovní arbitráž jsou pravomoci Fotbalové arbitráže vykonávány Mezinárodní sportovní arbitráží, instancí zřízenou Mezinárodním olympijským výborem, která má sídlo v Lausanne (Švýcarsko) a která rozhoduje na základě předpisů FIFA, kodexu sportovní arbitráže a pomocně na základě švýcarského práva. Proti jejím rozhodnutím lze podat opravný prostředek ke švýcarskému Federálnímu soudu.
- 4 Prováděcí nařízení stanov stanoví, že agenti hráčů musí mít licenci pro výkon činnosti agenta vydávanou FIFA (článek 16) a opravňuje výkonný výbor vydávat závazné předpisy této profese (článek 17).

- 5 FIFA přijala dne 20. května 1994 nařízení upravující činnost agentů hráčů, které bylo pozměněno dne 11. prosince 1995 a vstoupilo v platnost dne 1. ledna 1996 (dále jen „původní nařízení“).
- 6 Původní nařízení podrobovalo výkon této profese držení licence vydané příslušnou národní asociací a vyhrazovalo dotčenou činnost fyzickým osobám (články 1 a 2). Řízení předcházející získání licence stanovilo pohovor, který měl za cíl ověřit znalosti, zvláště právní a sportovní, uchazeče (články 6, 7 a 8). Uchazeč rovněž podléhal požadavkům na respektování podmínek neslučitelnosti a bezúhonnosti, jako je čistý trestní rejstřík (články 2, 3 a 4). Mimoto měl zaplatit bankovní záruku 200 000 švýcarských franků (CHF) (článek 9). Vztahy mezi agentem a hráčem musely být povinně upraveny obnovitelnou smlouvou uzavřenou nejvýše na období dvou let (článek 12).
- 7 Pro případ porušení nařízení byly upraveny sankce vůči agentům, hráčům a klubům. Agenti mohli být předmětem napomenutí, důtky nebo výstrahy, pokuty blíže nespécifikované výše a odnětí licence (článek 14). Hráčům a klubům mohla být uložena pokuta až do výše 50 000, respektive 100 000 CHF. Hráči mohli být taktéž předmětem disciplinárního pozastavení činnosti (nejvýše dvanáct měsíců). Vůči klubům mohla být také přijata opatření o pozastavení činnosti nebo zákazu uskutečňovat přestupy (články 16 a 18). „Komise pro status hráčů“ byla ustavena jako dozorcí a rozhodovací orgán FIFA (článek 20).
- 8 Laurent Piau podal dne 23. března 1998 Komisi stížnost, ve které zpochybňuje výše uvedené původní nařízení. V prvé řadě tomuto nařízení vytýkal, že je v rozporu s „články [49] a následujícími Smlouvy [o ES] týkajícími se volného poskytování služeb z důvodu jednak omezení kladených na přístup k profesi neprůhlednými

způsoby zkoušek a požadavkem záruky a jednak stanovené kontroly a sankcí. Ve druhé řadě měl za to, že nařízení může vést k diskriminaci mezi občany členských států. Ve třetí řadě rozhodnutí vytýká, že neobsahuje opravné prostředky nebo odvolání vůči rozhodnutím a použitelným sankcím.

- 9 Již dříve se na Komisi dne 20. února 1996 obrátila se stížností Multiplayers International Denmark zpochybňující slučitelnost téhož nařízení se články 81 ES a 82 ES. Mimoto byla Komise uvědoměna o peticích týkajících se rovněž těchto předpisů předložených Evropskému parlamentu německým a francouzským státním příslušníkem, prohlášených Evropským parlamentem dne 29. října 1996, respektive 9. března 1998 za přípustné.
- 10 Komise zahájila řízení v rámci nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního prováděcího nařízení článků [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204) a oznámila FIFA dne 19. října 1999 sdělení o vytýkaných skutečnostech. Sdělení o vytýkaných skutečnostech uvádělo, že [původní] nařízení představuje rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu článku 81 ES, a zpochybňovalo soulad omezení obsažených v tomto nařízení týkajících se povinného charakteru licence, vyloučení možnosti jejího udělení právníckým osobám, zákazu uloženého klubům a hráčům obrátit se na agenty bez licence, požadavku bankovní záruky a sankcí s ustanoveními článku 81 ES.
- 11 Ve své odpovědi na sdělení vytýkaných skutečností ze dne 4. ledna 2000 FIFA zpochybňovala, že by výše uvedené nařízení mohlo být kvalifikováno jako rozhodnutí sdružení podniků. Odůvodňovala omezení, která obsahovalo, snahou o bezúhonnost a odbornou způsobilost profese a uváděla, že se na nařízení vztahuje vynětí podle čl. 81 odst. 3 ES.

- 12 V budově Komise se dne 24. února 2000 konalo slyšení, kterého se účastnili zástupci L. Piau, FIFA a mezinárodní odborové organizace profesionálních hráčů FIFPro, která vyjádřila zájem hráčů na úpravě činnosti agentů.
- 13 Následně po správním řízení zahájeném Komisí přijala FIFA dne 10. prosince 2000 nové nařízení upravující činnost agentů hráčů, které vstoupilo v platnost dne 1. března 2001 a bylo opět pozměněno dne 3. dubna 2002.
- 14 Nové nařízení FIFA (dále jen „pozměněné nařízení“) pro výkon profese agenta hráčů, která je i nadále vyhrazena fyzickým osobám, zachovává povinnost získat licenci vydanou příslušnou národní asociací na dobu neurčitou (články 1, 2 a 10). Uchazeč, který musí vyhovět požadavku „dobré pověsti“ (článek 2), je podroben písemné zkoušce (články 4 a 5). Spočívá v testu s výběrem odpovědi, jehož posláním je ověření právních a sportovních znalostí uchazeče (příloha A). Agent musí také uzavřít pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání nebo v opačném případě složit bankovní záruku 100 000 CHF (články 6 a 7).
- 15 Vztahy mezi agentem a hráčem musí být předmětem obnovitelné písemné smlouvy uzavřené na dobu nejvýše dvou let. Smlouva musí upravovat odměnu agenta, která je závislá na hrubém základním platu hráče a je stanovena, nedohodnou-li se smluvní strany jinak, na 5 % tohoto platu. Kopie smlouvy je zaslána národní asociaci, jejíž rejstřík smluv je FIFA k dispozici (článek 12). Agenti hráčů s licenci mají zejména povinnost respektovat stanovy a nařízení FIFA a nenajímat hráče, který má platnou smlouvu s klubem (článek 14).

- 16 Je zaveden režim sankcí vůči klubům, hráčům a agentům. Všem lze uložit v případě nerespektování výše uvedených pravidel napomenutí, důtku nebo výstrahu a pokutu (články 15, 17 a 19). Agentům hráčů může být uloženo pozastavení činnosti nebo odnětí licence (článek 15). Hráčům může být pozastavena činnost po dobu nejvýše dvanácti měsíců (článek 17). Kluby podléhají rovněž opatřením pozastavení činnosti a zákazu uskutečňovat přestupy po dobu nejméně tří měsíců (článek 19). Agentům hráčů, hráčům a klubům může být uložena pokuta. Co se týče agentů hráčů, není částka pokuty stejně jako v původním nařízení upřesněna, zatímco pro hráče a kluby jsou napříště stanoveny minimální částky 10 000 CHF a 20 000 CHF (články 15, 17 a 19). Všechny tyto sankce mohou být uloženy společně (články 15, 17, a 19). Spory podléhají příslušné národní asociaci nebo „Komisi pro status hráčů (článek 22). Přechodná opatření umožňují uznání licencí udělených na základě starého ustanovení (článek 23). Součástí pozměněného nařízení je rovněž Kodex profesní etiky a vzorová smlouva mediace (příloha B a C).
- 17 Změny přijaté dne 3. dubna 2002 upřesňují, že státní příslušníci Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru (EHP) své žádosti o licenci zasílají národní asociaci své země nebo země svého bydliště bez podmínky délky pobytu, a že mohou uzavřít vyžadované pojištění v jakékoli zemi Evropské unie nebo EHP.
- 18 Evropský parlament dne 9. a 10. července 2001 prohlásil spisy otevřené v důsledku peticí uvedených v bodě 9 výše za uzavřené.
- 19 Komise dne 3. srpna 2001 zaslala L. Piau dopis podle článku 6 nařízení Komise (ES) č. 2842/98 ze dne 22. prosince 1998 o slyšení stran v určitých jednáních podle článku 81 a 82 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 354, s. 18; Zvl. vyd. 07/04, s. 204). Komise v něm uvádí, že výsledkem jejího zásahu u FIFA bylo odstranění hlavních omezujících aspektů nařízení upravujícího činnost agentů hráčů a že již neexistuje zájem Společenství pokračovat v řízení.

- 20 Komise zaslala dne 12. listopadu 2001 podobný dopis Multiplayers International Denmark, na který tento stěžovatel neodpověděl.
- 21 L. Piau jako odpověď na dopis ze dne 3. srpna 2001 uvedený v bodě 19 výše Komise dne 28. září 2001 sdělil, že na své stížnosti trvá. Uplatňoval, že porušení čl. 81 odst. 1 ES v pozměněném nařízení zůstávají, co se týče zkoušky a pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání, a že byla zavedena nová omezení v podobě Kodexu profesní etiky, vzorové smlouvy a omezení týkající se určení odměny. Tato omezení nemohla být dle stěžovatele předmětem výjimky na základě čl. 81 odst. 3 ES. Mimoto L. Piau uváděl, že Komise nezkoumala dotčené předpisy vzhledem k ustanovením článku 82 ES.
- 22 Rozhodnutím ze dne 15. dubna 2002 (dále jen „napadené rozhodnutí“) Komise stížnost L. Piau zamítla. Komise v napadeném rozhodnutí uvádí, že neexistuje dostatečný zájem Společenství na pokračování v řízení, jelikož nejvýznamnější omezující ustanovení, která byla předmětem stížnosti, byla zrušena – přičemž samotný povinný charakter licence může být odůvodněn –, stávající omezení mohou být předmětem výjimky na základě čl. 81 odst. 3 ES a článek 82 ES se v projednávaném případě nepoužije.

Řízení a návrhy účastníků řízení

- 23 L. Piau předložil projednávanou žalobu dne 14. června 2002.

- 24 Dne 5. listopadu 2002 FIFA požádala, aby bylo povoleno její vedlejší účastenství na podporu návrhů Komise. Usnesením předsedy prvního senátu Soudu bylo dne 5. prosince 2002 toto vedlejší účastenství povoleno.
- 25 Rozhodnutím Soudu ze dne 2. července 2003 byl soudce zpravodaj přidělen od 1. října 2003 ke čtvrtému senátu, kterému byla tudíž věc nově přidělena.
- 26 Procesním organizačním opatřením oznámeným dne 11. března 2004 Soud položil Komisi a FIFA otázky ohledně pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání, odměny agentů hráčů a opravných prostředků stanovených pozměněným nařízením a L. Piau ohledně jeho kroků za účelem výkonu činnosti agenta hráčů.
- 27 FIFA, Komise a L. Piau odpověděli na otázky Soudu dopisy ze dne 1., 2. a 5. dubna 2004.
- 28 Řeči a odpovědi účastníků řízení na otázky Soudu byly vyslechnuty na jednání dne 22. dubna 2004.
- 29 Žalobce navrhuje, aby Soud:

— zrušil napadené rozhodnutí;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

30 Komise navrhuje, aby Soud:

— zamítl žalobu;

— uložil žalobci náhradu nákladů řízení.

31 FIFA navrhuje, aby Soud:

— prohlásil žalobu za nepřijatelnou a v každém případě za neodůvodněnou;

— uložil žalobci náhradu nákladů řízení.

K přípustnosti

Argumenty účastníků řízení

32 FIFA zpochybňuje přípustnost žaloby. Uvádí, že žalobce neměl na podání žaloby právní zájem, jednak proto, že nikdy nepodnikl žádné oficiální kroky směřující k výkonu profese agenta hráčů a jednak proto, že francouzský zákon použitelný na jeho situaci je přísnější než předpisy FIFA.

- 33 Komise uvádí, že nevznesla námitku nepřipustnosti vůči žalobě, neboť se domnívala, že L. Piau měl vztahy se světem fotbalu a přál si vykonávat profesi agenta hráčů.
- 34 Laurent Piau uvádí, že jeho žaloba namířená proti rozhodnutí Komise, kterým se jeho stížnost zamítá, je přípustná. Uplatňuje, že si přál vykonávat profesi agenta hráčů již od roku 1997 a že existují rozpory mezi předpisy FIFA a francouzskými právními předpisy.

Závěry Soudu

- 35 Komise nevznesla námitku nepřipustnosti. Avšak návrhy obsažené v návrhu na vstoupení do řízení jako vedlejší účastník se omezí na podporu návrhů jedné ze stran sporu (čl. 40 poslední pododstavec statutu Soudního dvora, použitelný na Soud na základě článku 53 uvedeného statutu).
- 36 FIFA tedy není oprávněna vznést námitku nepřipustnosti, která není uvedena účastníkem řízení, na podporu jehož návrhů bylo její vedlejší účastenství povoleno. Soud tedy nemá povinnost zkoumat důvody uplatňované v tomto ohledu (rozsudek Soudního dvora ze dne 24. března 1993, CIRFS a další v. Komise, C-313/90, Recueil, s. I-1125, bod 22).
- 37 Podle článku 113 jednacího řádu Soudu však Soud může kdykoliv bez návrhu zkoumat, zda jsou splněny nepominutelné podmínky řízení, včetně k nim se vztahujících důvodů uplatněných vedlejšími účastníky (rozsudek Soudu ze dne 24. října 1997, EISA v. Komise, T-239/94, Recueil, s. II-1839, bod 26).

- 38 Je nesporné, že L. Piau bylo určeno rozhodnutí Komise, které s konečnou platností uzavírá řízení zahájené na základě nařízení č. 17, a že L. Piau proti tomuto rozhodnutí řádně podal žalobu. Odmítnutím pokračovat v takovém řízení a zamítnutím stížnosti je její autor zkrácen na svém právu a musí mít dle ustálené judikatury k dispozici opravný prostředek určený k ochraně svých oprávněných zájmů (rozsudek Soudního dvora ze dne 25. října 1977, *Metro v. Komise*, 26/76, Recueil, s. 1875, bod 13, a rozsudek Soudu ze dne 18. května 1994, *BEUC a NCC v. Komise*, T-37/92, Recueil, s. II-285, bod 36). Soudní dvůr rovněž rozhodl, že je přípustná žaloba podaná podnikem, který je třetí stranou a jehož oprávněný zájem předložit vyjádření v rámci řízení, kterým je prováděno nařízení č. 17, Komise uznala (výše uvedený rozsudek *Metro v. Komise*, body 6, 7 a 11 až 13).

K věci samé

1. Co se týče projednávání stížnosti

Argumenty účastníků řízení

- 39 Laurent Piau v první řadě uvádí, že Komise porušila povinnosti, které jsou jí uloženy při projednávání stížnosti předložené podle článku 3 nařízení č. 17. Když jí FIFA neoznámila původní nařízení, Komise totiž nezaujala postoj vůči vytýkanému porušení a vycházela z domněnky možného vynětí z tohoto nařízení. Její chování bylo v rozporu s dobrou vírou, kterou se musejí řídit vztahy mezi občany a Společenstvím, jakož i se zásadou právní jistoty.

- 40 V druhé řadě žalobce uplatňuje, že Komise ani nezkoumala, ani neodůvodnila napadené rozhodnutí vzhledem k článku 82 ES, i když se jeho stížnost týkala rovněž tohoto článku, jak to vyplývá zejména z dopisů ze dne 31. ledna a 30. března 2001 vyměněných mezi žalobcem a Komisí. Šetření se přitom nevztahovalo na článek 82 ES, který nebyl uveden ve sdělení vytýkaných skutečností. Komise tak porušila legitimní očekávání L. Piau v tom, že jeho stížnost nezkoumala v tomto ohledu.
- 41 Komise v první řadě tvrdí, že nedostatek oznámení neznamena, že by neoznámené opatření bylo protiprávní z pohledu práva Společenství.
- 42 Ve druhé řadě žalovaná uplatňuje, že neměla povinnost šetřit ani odůvodnit své rozhodnutí vzhledem ke článku 82 ES, který nebyl uveden ve stížnosti, ale na nějž se žalobce odvolával až později (dne 28. září 2001), přičemž žádná skutečnost neukazovala na porušení tohoto ustanovení.
- 43 FIFA uvádí, že napadené rozhodnutí nemuselo být odůvodněno vzhledem k článku 82 ES, kterého se stížnost netýkala a na který se žalobce odvolával opožděně. Komise, která mohla stížnost zamítnout z pouhého důvodu nedostatku významu pro Společenství, každopádně napadené rozhodnutí z pohledu článku 82 ES odůvodnila dostatečně.

Závěry Soudu

- 44 Co se v první řadě týče projednávání stížnosti v rámci nařízení č. 17, je třeba připomenout, že Komise má v této oblasti širokou posuzovací pravomoc (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 4. března 1999, Ufex a další v. Komise, C-119/97 P, Recueil, s. I-1341, body 88 a 89).

- 45 V projednávaném případě L. Piau předložil dne 23. března 1998 stížnost týkající se nařízení FIFA ohledně činnosti agenta hráčů, sepsanou stručně a odvolávající se na „články [49] a následující smlouvy [o ES], týkající se volného poskytování služeb, aniž by ostatně zmiňovala nařízení č. 17. Komise, která rozhodovala o jiné stížnosti týkající se téhož nařízení (viz bod 9 výše), shledala, že oznámené skutečnosti nastolovaly některé otázky práva hospodářské soutěže a považovala stížnost L. Piau za předloženou podle článku 3 nařízení č. 17.
- 46 Komise poté vedla správní řízení o porušení upravené v oblasti hospodářské soutěže, a to tak, že uskutečnila přezkum, zaslala dne 19. října 1999 sdělení vytykaných skutečností FIFA a dne 24. února 2000 vyslechla dotčené osoby. Je nesporné, že toto řízení v konečném výsledku vedlo FIFA k přijetí pozměněného nařízení týkajícího se činnosti agenta hráčů dne 10. prosince 2000. Komise, která se spokojila se změnami, které FIFA provedla v dotčených předpisech, shledala, že není namístě v řízení pokračovat, což sdělila L. Piau tím, že mu zaslala dne 3. srpna 2001 dopis podle článku 6 nařízení č. 2842/98, a poté tím, že zamítla jeho stížnost ze dne 15. dubna 2002.
- 47 Je zřejmé, že Komise takto z procesního pohledu vhodným způsobem uplatnila pravomoc, kterou jí svěřovalo nařízení č. 17, v té době použitelné, k šetření stížnosti v oblasti hospodářské soutěže, s ohledem na prostor pro uvážení, který v této oblasti má. Komise tedy neporušila své povinnosti v této oblasti. Okolnost, že původní nařízení nebylo Komisi oznámeno, se nedotýká řádného průběhu řízení, když nedostatek oznámení má pouze za důsledek to, že zbavuje Komisi možnosti rozhodnout zvláště o případném vynětí nařízení podle čl. 81 odst. 3 ES, neboť FIFA se na ni neobrátila se žádostí v tomto směru. Konečně žalobce nepředložil žádný důkaz toho, že Komise při projednávání jeho stížnosti nejednala v dobré víře nebo porušila zásadu právní jistoty.

- 48 Co se zadruhé týká šetření stížnosti a odůvodnění napadeného rozhodnutí vzhledem k článku 82 ES, ze spisu vyplývá, že stížnost předložená dne 23. března 1998 článek 82 ES neuváděla. L. Piau však ve svém dopise ze dne 28. září 2001 v odpověď na sdělení Komise podle článku 6 nařízení č. 2842/98, kterým sdělil, že na své stížnosti trvá (viz bod 21 výše), toto ustanovení uvedl. Stěžovatel v něm vylíčil, že podle něj nebyla věc šetřena vzhledem k článku 82 ES, zatímco FIFA se nacházela v situaci zneužití dominantního postavení a Komise v dopise ze dne 30. března 2001 uvedla, že jeho stížnost se týkala hlavně článků 81 ES a 82 ES.
- 49 Žalobce se nemůže dovolávat ochrany legitimního očekávání ohledně zmínek obsažených v žádostech o informaci zaslaných Komisí FIFA dne 11. listopadu 1998 a dne 19. července 1999, které poukazovaly na možnost porušení článku 81 ES a 82 ES. Takové zmínky nemohou být zaměňovány s přesnými ujištěními, které by u žalobce mohly dát vzniknout podloženým nadějím (viz například rozsudek Soudu ze dne 8. listopadu 2000, Dreyfus a další v. Komise, T-485/93, T-491/93, T-494/93 a T-61/98, Recueil, s. II-3659, bod 85). Mimoto Komise posléze ve sdělení vytýkaných skutečností ze dne 19. října 1999 neidentifikovala porušení povinností vzhledem k článku 82 ES, ale pouze vzhledem k článku 81 ES.
- 50 Komise nemůže uplatňovat, že žalobcovo pozdní uvedení článku 82 ES v průběhu správního řízení ji zbavuje povinnosti zkoumání a odůvodnění napadeného rozhodnutí v tomto ohledu. Pokud správní řízení nebylo ukončeno a nebylo přijato rozhodnutí ohledně stížnosti L. Piau, mohla totiž Komise uskutečnit nové šetření, pokud byly uvedeny nové vytýkané skutečnosti, jejichž relevantnost jí příslušelo posoudit.
- 51 Naproti tomu jestliže poté, co vyšetřila skutkové a právní okolnosti týkající se použití článku 82 ES, Komise rozhodla o nadbytečném nebo neodůvodněném charakteru

šetření v tomto ohledu, nebyla již povinna pokračovat v šetření, pokud jde o tuto otázku (rozsudek Soudu ze dne 24. ledna 1995, *Ladbroke v. Komise*, T-74/92, Recueil, s. II-115, bod 60).

- 52 Pokud jde o odůvodnění vzhledem k článku 82 ES, napadené rozhodnutí uvádí, že komentáře L. Piau týkající se tohoto ustanovení „jsou nejasné, pokud jde o trh, na kterém má FIFA dominantní postavení, a zneužití, které je tvrzeno. Uvádí, že FIFA není činná na trhu poradenství [hráčům], na kterém jsou činní agenti hráčů, a uzavírá, že „[č]lánek 82 ES se v případě, jako je ten, který byl formulován stěžovatelem, nepoužije. Uvedením těchto údajů je za okolností projednávaného případu splněna povinnost odůvodnění, kterou Komise má (výše uvedený rozsudek *Ladbroke v. Komise*, bod 60).
- 53 Z toho, co předchází, vyplývá, že L. Piau netvrdí důvodně, že Komise nesplnila povinnosti, které jí jsou uloženy při projednávání stížnosti, se kterou se na ni obrátil. Žalobní důvody žalobce, které s tímto souvisí, musí být tedy zamítnuty.

2. Co se týče významu pro Společenství

Argumenty účastníků řízení

- 54 L. Piau uplatňuje, že jeho stížnost měla význam pro Společenství. Trh je totiž „přeshraniční povahy, nejvýznamnější omezující ustanovení původního nařízení nebyla zrušena a pozměněné nařízení nemohlo být předmětem výjimky podle čl. 81

odst. 3 ES. Zůstávají protisoutěžní účinky, neboť agenti s licencemi získanými za původního nařízení si zachovávají podíl na trhu, který získali. Mimoto je použitelný článek 82 ES. Konečně L. Piau nemůže získat odpovídající ochranu před vnitrostátními soudy.

- 55 Žalobce v prvé řadě tvrdí, že Komise nesprávně posoudila nařízení FIFA upravující činnost agentů hráčů. Povinnost respektovat nařízení FIFA se současným stanovením sankcí je omezením „volného poskytování služeb a svobody usazování a zpravuje agenty hráčů bez licence přístupu na trh. Ustanovení pozměněného nařízení týkající se odměny agenta hráčů je stanovením ceny, které omezuje hospodářskou soutěž. Uložení povinnosti používat vzorovou smlouvu je porušením smluvní svobody a povinnost odeslat její kopii FIFA, kterou má národní asociace, nezaručuje ochranu osobních údajů. Kodex profesní etiky, který je přílohou uvedeného nařízení ponechává místo pro svévoli. Pozměněné nařízení je neslučitelné s francouzskými předpisy upravujícími profesi; francouzský fotbalový svaz však přednostně uplatňuje toto nařízení a udělil licence v rozporu s vnitrostátními právními předpisy. Pozměněné nařízení zakazuje rovněž obrátit se na obecné soudy.
- 56 Zadruhé L. Piau uplatňuje, že na pozměněné nařízení se nevztahuje vynětí na základě čl. 81 odst. 3 ES, neboť žádná z podmínek, kterých se týká toto ustanovení, není splněna. Omezení nejsou ani nezbytná, ani vhodná, ani přiměřená. Toto nařízení naopak vylučuje veškerou hospodářskou soutěž, neboť pouze FIFA je oprávněna udělit licenci. Žalobce uvádí, že za uvedeným cílem chránit hráče a bdít nad bezúhonností profese agenta hráčů se skrývá skutečný úmysl FIFA zcela kontrolovat profesi agenta hráčů bez ohledu na svobodu podnikání a zásadu nediskriminace. L. Piau rovněž uplatňuje, že „sportovní specifická, která by umožnila výjimku z práva hospodářské soutěže Společenství, nemůže být v projednávaném případě namítána, neboť dotčená činnost není přímo spojena se sportem.

57 Zatřetí L. Piau uvádí, že FIFA má na „fotbalovém trhu dominantní postavení a zneužívá svého dominantního postavení na s ním souvisejícím trhu služeb poskytovaných agenty hráčů. FIFA je sdružením podniků a pozměněné nařízení je rozhodnutím sdružení podniků. FIFA jedná jako jediný kupující vnucující své podmínky prodávajícím. Zneužití dominantního postavení vyplývají ze závazných ustanovení nařízení. Agenti hráčů s licencemi mají rovněž společně kolektivní dominantní postavení, které zneužívají prostřednictvím předpisů FIFA. Trh poskytování služeb agentů hráčů je vyhrazen členům sdružení podniků a agenti bez licence na něj mají zakázán přístup.

58 Začtvrté L. Piau uvádí, že pozměněné nařízení tím, že podrobuje přístup k profesi agenta hráčů získání licence, omezuje volný pohyb služeb a svobodu podnikání. Žalobce uplatňuje, že FIFA není oprávněna upravovat hospodářskou činnost, a že jí Komise takto mlčky delegovala pravomoc upravit činnost poskytování služeb bez ohledu na pravomoc, která připadá členským státům.

59 Komise uvádí, že neexistoval zájem Společenství odůvodňující pokračování řízení, že stížnost byla zamítnuta z tohoto důvodu oprávněně, a že žaloba L. Piau není z tohoto důvodu opodstatněná. „Přeshraniční povaha trhu s sebou nezbytně nenesé zájem Společenství. Nejvýznamnější omezení byla v pozměněném nařízení odstraněna, případné přetrvávající účinky původního nařízení jsou přechodnými opatřeními zaručujícími nabytá práva agentů s licencemi získanými ve starém systému. Okolnost, že určitá stížnost poukazuje na údajné zneužití dominantního postavení, neumožňuje sama o sobě učinit závěr, že existuje zájem Společenství. Žalobci není, v rozporu s tím, co tvrdí, zamezeno v přístupu k obecným soudům.

- 60 Komise podpůrně v první řadě uvádí, že argumentace žalobce založená na ustanoveních cizích právu hospodářské soutěže, je nepřijatelná nebo neopodstatněná, jelikož Komisi nebyla svěřena ani na základě nařízení č. 17, ani na jiném právním základě pravomoc jednat vůči sdružení podniků na jiném základě, než je respektování právních předpisů Společenství o hospodářské soutěži. Komise mimoto uplatňuje, že právo Společenství připouští uznání nabytých práv a že obavy žalobce týkající se ochrany údajů osobní povahy nejsou opodstatněné. Uvádí, že zatímco organizace profese agenta hráčů nebyla předmětem harmonizace na úrovni Společenství, nařízení FIFA, které vymezuje podmínky pro přístup k ní jednotným způsobem na světové úrovni, nemůže omezit volný pohyb agentů hráčů.
- 61 Komise zadruhé uvádí, že se nedopustila nesprávného posouzení dotčených předpisů, jejichž cílem jsou skutečně ochrana hráčů a záruky odborné způsobilosti agentů. Systém licencí při nedostatku vnitřní organizace profese ukládá odůvodněná, nezbytná a přiměřená kvalitativní omezení. Mimoto byla hlavní omezení odstraněna, zvláště co se týče podmínek přístupu k profesi a způsobů zkoušky. Pozměněné nařízení je přiměřené uvedeným cílům a zohledňuje specifitu sportu. Ustanovení týkající se odměny agenta je pouze dispozitivním pravidlem, které ponechává smluvním stranám širokou volnost. Vzorová smlouva není překážkou svobody smluvních stran a její omezení na dobu dvou let je příznivé hospodářské soutěži. Vytýkaný zákaz obrátit se na obecné soudy nebyl prokázán. Pravidla profesní etiky, která mohou být odůvodněna obecným zájmem, jsou přiměřená a slučitelná s právem hospodářské soutěže Společenství. Konečně závazný charakter nařízení a sankce, které stanoví, jsou existenci předpisů vlastní.
- 62 Zatřetí Komise uvádí, že pozměněné nařízení splňuje podmínky stanovené čl. 81 odst. 3 ES pro to, aby se na ně vztahovalo vyloučení. Omezení, která obsahuje, jsou odůvodněná snahou o bezúhonnost a profesionalitu a jsou přiměřená. Hospodářská soutěž není vyloučena. Samotná existence nařízení napomáhá lepšímu fungování trhu, a představuje tedy hospodářský pokrok.

63 Začtvrté Komise uvádí, že článek 82 ES, který se týká pouze hospodářských činností, se nepoužije v projednávaném případě, který se týká čistě normotvorné činnosti. FIFA nemůže být kvalifikována jako „hospodářská mocnost ani jako jediný kupující a nebylo prokázáno žádné zneužití na trhu souvisejícím s „trhem fotbalu. FIFA nezastupuje hospodářské zájmy klubů a hráčů. Agenti hráčů s licenci jsou, co se jich týče, málo soustředěnou profesí bez strukturálních vazeb, a nezneužívají tedy kolektivního dominantního postavení. Komise naopak uvádí, že FIFA je sdružením podniků a že sporné nařízení je rozhodnutím sdružení podniků.

64 FIFA v první řadě uplatňuje, že Komise správně zamítla stížnost L. Piau pro nedostatek významu pro Společenství. Omezující ustanovení ponechaná v pozměněném nařízení mají kvalitativní předmět. Neobsahují omezení zakázaná čl. 81 odst. 1 ES a jsou odůvodněná podle čl. 81 odst. 3 ES. Údajné trvajících protisoutěžních účinky nejsou výsledkem dotčených předpisů, ale činnosti agentů. „Přeshraniční povaha“ trhu nemá vliv na zájem, který na určité věci může Společenství mít.

65 FIFA zadruhé uvádí, že pozměněné nařízení nemůže být kvalifikováno jako rozhodnutí sdružení podniků, pokud profesionální kluby, které mohou být považovány za podniky, tvoří pouze menšinu členů národních asociací, které jsou členy mezinárodní organizace. Nařízení přijatá FIFA nejsou tedy výrazem vůle profesionálních klubů. Pozměněné nařízení neobsahuje citlivá omezení hospodářské soutěže. Způsob získání licence je napříště uspokojivý. Pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání s objektivně vymezenou částkou je vhodným způsobem řešení sporů. Ustanovení týkající se odměny agenta nelze klást na roveň ustanovením o určení ceny. Vzorová smlouva obsahuje klasická ustanovení a není zásahem do ochrany soukromí. Pravidla profesní etiky, ustanovení o sankcích a systém řešení sporů nejsou v rozporu s článkem 81 ES.

- 66 FIFA zatřetí uplatňuje, že pozměněné nařízení by mohlo být předmětem vyněti podle čl. 81 odst. 3 ES. Tyto předpisy jsou při nedostatku organizace profese a vnitrostátních předpisů a z důvodu světové dimenze fotbalu nezbytné. Přispívají k profesionalizaci a bezúhonnosti činnosti agentů hráčů, jejichž stoupající počet dokazuje, že dotčené předpisy nemají omezující charakter.
- 67 FIFA začtvrté tvrdí, že článek 82 ES se nepoužije a že se nedopustila zneužití dominantního postavení. Připomíná, že není sdružením podniků, a uplatňuje, že při výkonu své zde dotčené normotvorné pravomoci nevykonává hospodářskou činnost. Uvádí, že žalobce během správního řízení nikdy nezmínil „trh fotbalu“ a že okolnost, že FIFA vykonává normotvornou pravomoc, pokud jde o hospodářské subjekty příslušného trhu, neznamená, že je aktivní na trhu, *a fortiori* že na něm má dominantní postavení. Mimoto nesouvisí trh poradenství, kterého se projednávána věc týká, s žádným trhem, kde je FIFA činná. Nemůže být kvalifikována ani jako jediný kupující, neboť FIFA nezastupuje ani kluby, ani hráče v jejich vztazích s agenty. Ani agenti s licencemi nemají kolektivní dominantní postavení, kterého by zneužívali prostřednictvím předpisů FIFA.

Závěry Soudu

K povaze nařízení FIFA upravujícího činnost agentů hráčů

- 68 Komise zkoumala v napadeném rozhodnutí stížnost L. Piau vzhledem k právním předpisům hospodářské soutěže Společenství, zvláště k článku 81 ES, aniž by vzhledem k právu Společenství kvalifikovala povahu nařízení upravujícího činnost agentů hráčů nebo FIFA jako autora tohoto nařízení. Toto ustanovení a pravomoci Komisi svěřené k jeho respektování se přitom týkají rozhodnutí, dohod nebo jednání

ve vzájemné shodě podniků nebo sdružení podniků, přičemž právo Společenství se použije, pouze pokud se na dotčené jednání nebo chování a jeho autory toto ustanovení vztahuje. V rámci tohoto řízení Komise uvedla, že podle ní je FIFA sdružením podniků a sporné nařízení je rozhodnutím sdružení podniků, čímž potvrdila rozbor, který učinila v oznámení vytýkaných skutečností, rozbor sdílený s L. Piau, ale zpochybňovaný FIFA.

- 69 Co se v prvé řadě týče pojmu sdružení podniků, a aniž by bylo třeba se vyjádřit k přípustnosti argumentace vedlejšího účastníka, která není v souladu s tím, co uvádí účastník řízení, na podporu kterého vystupuje, je nesporné, že členy FIFA jsou národní asociace, které sdružují kluby, pro které je fotbalová praxe hospodářskou činností. Tyto fotbalové kluby jsou tedy podniky ve smyslu článku 81 ES a národní asociace, které je sdružují, sdruženími podniků ve smyslu téhož ustanovení.
- 70 Okolnost, že národní asociace sdružují kluby zvané amatérské vedle klubů zvaných profesionální, nezpochybňuje toto posouzení. V tomto ohledu je třeba uvést, že jednostranná kvalifikace sportovců nebo klubů, ze strany sportovního sdružení nebo svazu, jako „amatérských není sama o sobě povahy, aby vyloučila, že vykonávají hospodářskou činnost ve smyslu článku 2 ES (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 11. dubna 2000, Deliège, C-51/96 a C-191/97, Recueil, s. I-2549, bod 46).
- 71 Mimoto národní asociace, které mají dle stanov FIFA povinnost účastnit se soutěží jí organizovaných, musí jí převést určité procento hrubého příjmu z každého mezinárodního zápasu a jsou týmiž stanovami spolu s FIFA uznány jako vlastníci

výhradních přenosových a vysílacích práv z dotčených sportovních utkání, vykonávají rovněž z tohoto titulu hospodářskou činnost (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 9. listopadu 1994, *Scottish Football v. Komise*, T-46/92, Recueil, s. II-1039). Jsou tedy také podniky ve smyslu článku 81 ES.

- 72 Pokud jsou tedy národní asociace sdruženími podniků a rovněž z důvodu hospodářské činnosti, kterou vykonávají, podniky, FIFA, sdružení sdružující národní asociace, je rovněž sdružením podniků ve smyslu článku 81 ES. Toto ustanovení se totiž použije na sdružení v tom rozsahu, ve kterém jejich vlastní činnost nebo činnost podniků, které jsou jejich členy, směřuje k tvorbě účinků, na které se toto ustanovení vztahuje (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. května 1975, *Frubo v. Komise*, 71/74, Recueil, s. 563, bod 30). Právní rámec, ve kterém jsou učiněna rozhodnutí podniků, a právní kvalifikace udělená tomuto rámci jednotlivými vnitrostátními právními řády nemají vliv na použitelnost právních předpisů Společenství v oblasti hospodářské soutěže (rozsudek Soudního dvora ze dne 30. ledna 1985, *BNIC*, 123/83, Recueil, s. 391, bod 17).
- 73 Co se v druhé řadě týče pojmu rozhodnutí sdružení podniků, ze spisu vyplývá, že předmětem činnosti agenta hráčů je podle samotného znění pozměněného nařízení „pravidelně a za odměnu zprostředkovávat kontakt mezi hráčem a klubem za účelem uzavření pracovní smlouvy nebo mezi dvěma kluby za účelem uzavření smlouvy o přestupu. Jedná se tedy o hospodářskou činnost poskytování služeb, na kterou se nevztahuje sportovní specifická, jak byla definována judikaturou (rozsudky Soudního dvora ze dne 14. července 1976, *Donà*, 13/76, Recueil, s. 1333, body 14 a 15; ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, Recueil, s. I 4921, bod 127; výše uvedený rozsudek *Deliège*, body 64 a 69, a ze dne 13. dubna 2000, *Lehtonen a Castors Braine*, C-176/96, Recueil, s. I-2681, body 53 až 60).
- 74 Nařízení upravující činnost agentů hráčů bylo jednak FIFA přijato na základě její vlastní působnosti, a nikoliv na základě normativních pravomocí, které by jí byly svěřeny veřejnými orgány v rámci posláních v obecném zájmu týkajícího se sportovní

činnosti (viz obdobně rozsudek Soudního dvora ze dne 19. února 2002, *Wouters a další*, C-309/99, Recueil, s. I-1577, body 68 a 69). Toto nařízení rovněž nespadá do rámce volnosti vnitřní organizace sportovních asociací (výše uvedené rozsudky *Bosman*, bod 81, a *Deliège*, bod 47).

- 75 Kromě toho toto nařízení, které je závazné pro národní asociace členy FIFA, které mají povinnost přijmout obdobné předpisy následně schválené FIFA, jakož i pro kluby, hráče a agenty hráčů, vyjadřuje vůli FIFA koordinovat chování svých členů, pokud jde o činnosti agentů hráčů. Je tedy rozhodnutím sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES (rozsudky Soudního dvora ze dne 27. ledna 1987, *Verband der Sachversicherer v. Komise*, 45/85, Recueil, s. 405, body 29 až 32, a výše uvedený rozsudek *Wouters a další*, bod 71), které podléhá právním normám Společenství v oblasti hospodářské soutěže, pokud působí účinky ve Společenství.
- 76 Co se týče legitimacy FIFA, zpochybňované žalobcem, pro vydání takových předpisů, jejichž předmět není sportovní, ale upravuje okrajovou hospodářskou činnost dotčené sportovní činnosti a dotýká se základních svobod, je možno klást si vskutku otázku ohledně normativní pravomoci, kterou si přisvojuje soukromá organizace, jako je FIFA, jejíž prvotním cílem je dle stanov propagace fotbalu (viz bod 2 výše) vzhledem k zásadám společným členským státům, na kterých je založena Evropská unie.
- 77 Samotný princip právní úpravy hospodářské činnosti netýkající se ani sportovní specifity, ani volnosti vnitřní organizace sportovních sdružení soukromoprávní organizací, které k tomu chybí pověření veřejné moci, jako je FIFA, totiž nemůže být bez dalšího považován za slučitelný s právem Společenství, zvláště pokud jde o dodržování občanských a hospodářských svobod.

- 78 Takové právní předpisy, které upravují hospodářskou činnost a dotýkají se základních svobod, jsou v zásadě v pravomoci veřejných orgánů. V rámci projednávaného sporu však normativní pravomoc vykonávaná FIFA za téměř úplné nepřítomnosti vnitrostátních právních úprav, může být zkoumána pouze v tom rozsahu, v němž se dotýká pravidel hospodářské soutěže, vzhledem k nimž musí být legalita napadeného rozhodnutí posouzena, aniž by zde mohly být předmětem soudní kontroly důvody týkající se právního základu umožňujícího FIFA vykonávat normotvornou činnost, ať už jsou tyto důvody jakkoli významné.
- 79 Projednávaná žaloba se totiž týká legality rozhodnutí vydaného Komisí v řízení uskutečněném na základě stížnosti předložené podle nařízení č. 17, pro jejíž projednání Komise nemohla použít jiné pravomoci než ty, kterými disponuje v tomto rámci. Soudní kontrola je nezbytně omezená na pravidla hospodářské soutěže a na posouzení provedené Komisí ohledně narušení soutěže, které nařízení FIFA mohlo způsobit. Tato kontrola se tedy může vztahovat na dodržování jiných ustanovení Smlouvy pouze tehdy, pokud jejich případné nedodržení ukáže na současné porušení pravidel hospodářské soutěže. Základních zásad se může také týkat pouze v případě, že by jejich porušení představovalo i porušení pravidel hospodářské soutěže.

K posouzení významu, který má stížnost pro Společenství

- 80 Napadené rozhodnutí zamítá stížnost L. Piau pro nedostatek významu pro Společenství pokračovat v řízení. Je jednak třeba připomenout, že hodnocení významu, který má pro Společenství stížnost v oblasti hospodářské soutěže, závisí na skutkových a právních okolnostech každého případu, které se mohou v jednotlivých věcech významně lišit, a nikoli na předurčených kritériích, jejichž použití by bylo závazné (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Ufex a další v. Komise, body 79 a 80). Kromě toho Komise, které čl. 85 odst. 1 ES ukládá dbát na provádění článků 81 a 82 ES, má za úkol vymezit a provádět politiku hospodářské soutěže Společenství

a má za tímto účelem diskreční pravomoc pro projednávání stížností. Tato pravomoc však není neomezená a Komise musí posoudit v každém případě závažnost a délku trvání porušení pravidel hospodářské soutěže a trvání jejich účinků (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Ufex a další v. Komise, body 88, 89, 93 a 95).

81 Mimoto kontrola soudce Společenství nad tím, jak Komise vykonává diskreční pravomoc, která jí je přiznána v této oblasti, jej nemůže vést k tomu, aby nahradil posouzení významu pro Společenství provedené Komisí svým posouzením, ale má za cíl ověřit, že sporné rozhodnutí není založeno na věcně nesprávných skutkových zjištěních a že není stíženo nesprávným právním posouzením ani zjevně nesprávným posouzením nebo zneužitím pravomoci (rozsudek Soudu ze dne 14. února 2001, SEP v. Komise, T-115/99, Recueil, s. II-691, bod 34).

82 V projednávaném případě se posouzení Komise týkající se nedostatku významu pro Společenství zakládá na důvodech trojího druhu, tedy na zrušení nejvíce omezujících ustanovení obsažených v původním nařízení, na tom, že na ustanovení pozměněného nařízení se vztahuje vynětí podle čl. 81 odst. 3 ES a na nepoužitelnosti článku 82 ES.

— Pokud jde o zrušení nejvíce omezujících ustanovení obsažených v původním nařízení

83 Napadené rozhodnutí nejprve uvádí, že nejvíce omezující ustanovení nařízení přijatého dne 20. května 1994 byla v nařízení přijatém dne 20. prosince 2000 odstraněna. Zkoumá ustanovení nařízení FIFA v pěti rubrikách týkajících se

zkoušky, pojištění, kodexu profesní etiky, stanovení odměny agenta hráčů a vzorové smlouvy.

84 Zprvée, pokud jde o zkoušku, Komise v napadeném rozhodnutí konstatuje, že uchazeči jsou napříště podrobeni písemné zkoušce spočívající testu s výběrem odpovědi, jehož podoba a data, upřesněná v příloze pozmeněného rozhodnutí, jsou jednotná na světové úrovni. Uvádí, že je napříště stanoven systém odvolání ve dvou stupních a že požadavek dvou let pobytu pro státní příslušníky Evropské unie byl zrušen novelou tohoto nařízení ze dne 3. dubna 2002. Napadené rozhodnutí uvádí, že požadavkem „dobré pověsti vyžadovaným pro získání licence, který musí být vykládán v souladu s vnitrostátními právními předpisy, se ve Francii, kde má L. Piau pobyt, rozumí nepřítomnost odsouzení za trestný čin. Svévole vytýkaná žalobcem se Komisi v konečném vyznění nejevila jako opodstatněná.

85 Zadruhé Komise v napadeném rozhodnutí uvádí, že pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání, vyžadované ode všech a jehož základ je upraven odkazem na objektivní kritéria obchodního obratu agenta hráčů, nahradilo požadavek složení záruky a může být sjednáno ve všech zemích Unie u různých pojišťoven. V tomto ohledu FIFA v odpověď na otázky Soudu uvedené v bodě 26 výše uvedla příklady smluv pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání nabízené agentům hráčů dvanácti pojišťovnamy v Evropské unii nebo EHP. Napadené rozhodnutí rovněž uvádí, že vyžadovaná záruka, která musí pokrývat veškerá rizika, která mohou plynout ze zprostředkovatelské činnosti, se nejeví jako nepřiměřená vzhledem k rizikům krytým například pojištěním odpovědnosti svobodných povolání.

86 Zatřetí, pokud jde o Kodex profesní etiky, Komise v napadeném rozhodnutí shledala, že základní zásady dobrého profesního chování, uvedené v tomto Kodexu,

přiloženém k pozměněnému nařízení, které odkazují zvláště na pravidla profesního svědomí, cti, loajality, objektivity, transparentnosti, upřímnosti, spravedlnosti a ekvity, neukládají agentům hráčů nepřiměřené povinnosti.

- 87 Začtvrté, co se týče stanovení odměny agenta hráčů, Komise v napadeném rozhodnutí zkoumala článek 12 nařízení, který stanoví, že plat agenta se vypočítá vzhledem k základnímu hrubému platu hráče a bude činit 5 % uvedeného platu, pokud nebude smluvními stranami dohodnuto jinak. Komise má za to, že toto ustanovení odkazuje na objektivní a transparentní kritérium (základní hrubý plat hráče) a je pouze dispozitivním mechanismem řešení sporů.
- 88 Zapáté napadené rozhodnutí uvádí, že skutečnost, kterou L. Piau vytýká ohledně zásahu do soukromí z důvodu odeslání kopie smlouvy podepsané mezi hráčem a agentem k registraci dotyčné národní asociaci není problémem, na který lze nahlížet z pohledu pravidel hospodářské soutěže Společenství.
- 89 Napadené rozhodnutí tedy nenasvědčuje tomu, že by zásady vyplývající z judikatury připomenuté v bodech 80 a 81 výše, pokud jde o rozsah jejich povinností, byly Komisí, která pozorně zkoumala skutečnosti uvedené žalobcem, opomenuty.
- 90 Komise neposoudila ustanovení pozměněného nařízení zkoumaná v bodech 84 až 88 výše zjevně nesprávně tím, že usoudila, že zkouška poskytuje uspokojivé záruky objektivity a transparentnosti, že povinnost pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání není nepřiměřeným požadavkem a, pokud jde o ustanovení

nařízení týkajících se odměny agenta hráčů, že nepřímo odmítla kvalifikovat stanovené ceny jako uložené ceny z pohledu soutěžního práva (rozsudek Soudu ze dne 22. října 1997, SCK a FNK v. Komise, T-213/95 a T-18/96, Recueil, s. II-1739, body 158, 159 a 161 až 164).

- 91 Argumenty rozvedené L. Piau v rámci tohoto řízení týkající se obsahu pozměněného nařízení, které se týkají povinnosti uložené tímto nařízením respektovat předpisy vydané FIFA, obsahu vzorové smlouvy, režimu sankcí a opravných prostředků, nezpochybňují toto posouzení.
- 92 V první řadě povinnost agentů hráčů respektovat předpisy FIFA týkající se zejména přestupů hráčů se sama o sobě nejeví v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, přičemž se rozumí, že předpisy FIFA týkající se přestupu hráčů, které nebyly předmětem stížnosti L. Piau, nemohou být zkoumány v rámci projednávaného sporu, kterého se netýkají. Žalobce, když byl na to na jednání dotázán, neupřesnil ani tehdy to, co neuvedl ani ve svých písemných projevech, a sice v čem by povinností dodržovat předpisy FIFA měla být dotčena hospodářská soutěž.
- 93 Ve druhé řadě ustanovení týkající se obsahu smlouvy mezi agentem a hráčem, podle kterých musí písemná smlouva upřesnit kritéria a způsob odměny agenta a nemůže být uzavřena na dobu delší než dva roky, i když je obnovitelná, nevykazují žádné narušení hospodářské soutěže. Omezení délky smluv na dva roky, které není překážkou obnovení závazku, může prospívat fluiditě trhu, a tedy hospodářské soutěži. Tato relativně omezená úprava smluvních vztahů se naopak zdá přispívat k větší jistotě finančních a právních vztahů smluvních stran, aniž by ohrožovala hospodářskou soutěž.

- 94 Zatřetí se režim sankcí shrnutý v bodě 16 výše, pokud jím mohou být vůbec dotčena pravidla hospodářské soutěže, nejví jako kritizovatelný. Z pozměněného nařízení vyplývá, že sankce použitelné na agenty, hráče a kluby jsou napomenutí, důtka, výstraha, pozastavení činnosti nebo odnětí licence pro agenty, pozastavení činnosti na nejvýše dvanáct měsíců pro hráče a přerušeni nebo zákaz činnosti nejméně na tři měsíce pro kluby, což nemůže být považováno za zjevně nepřiměřené, když jde o režim profesních sankcí. Navíc částky pokut stanovených pro hráče a kluby byly sníženy vzhledem k těm, které byly uvedeny v původním nařízení. L. Piau mimoto neuvedl žádnou skutečnost směřující k prokázání, že toto ustanovení by bylo používáno svévolným a diskriminačním způsobem, a představovalo tak narušení hospodářské soutěže.
- 95 Začtvrté, pokud jde o opravné prostředky u obecných soudů a za předpokladu, že by ustanovení pozměněného nařízení mohla mít v tomto ohledu vliv na pravidla hospodářské soutěže, z odpovědí FIFA a Komise na výše uvedené otázky Soudu (viz bod 26 výše) vyplývá, že nezávisle na systému opravných prostředků proti rozhodnutím národních asociací nebo Komise pro status hráče příslušné pro agenty hráčů k mezinárodní sportovní arbitráži, se mohou dotčené osoby obrátit na obecné soudy, zvláště pro uplatnění práv, která jim vyplývají z vnitrostátního práva nebo práva Společenství, přičemž proti rozhodnutím Mezinárodní sportovní arbitráže mohou být podány žaloby na zrušení před švýcarským Federálním soudem. Žalobce, který při jednání poukázal na obtížnost a délku vnitrostátních soudních řízení, přitom však neprokázal, že byl zbaven všech opravných prostředků před obecnými soudy, a tím spíše ani že by tím bylo ovlivněno fungování hospodářské soutěže.
- 96 Z předchozího zkoumání vyplývá, že žalobní důvody a argumenty L. Piau založené na právu hospodářské soutěže nezpochybnují závěr, podle kterého Komise mohla mít po právu za to, že nejvíce omezující ustanovení dotčených předpisů byla zrušena. Argumentace žalobce v tomto ohledu musí tedy být zamítnuta.

- 97 Je třeba rovněž zamítnout žalobní důvody a argumenty žalobce, které nesouvisí s právem hospodářské soutěže, jelikož neukazují na žádná porušení v tomto ohledu. L. Piau přitom neprokázal, že jeho žalobní důvody a argumenty vycházející z porušení smluvní svobody, neslučitelnosti nařízení FIFA s francouzskými právními předpisy a zásahu do ochrany osobních údajů, odhalují porušení pravidel hospodářské soutěže. Jeho žalobní důvody a argumenty, které ostatně nejsou podloženy skutečnostmi, které by je potvrzovaly, musejí být tedy zamítnuty jako neúčinné ve sporu v oblasti hospodářské soutěže.
- 98 Mimoto argument L. Piau, podle kterého protisoutěžní účinky trvají vzhledem k tomu, že agenti s licencemi získanými za původního nařízení si zachovali své licence, nemůže být přijat. Žalobce jednak neprokazuje, že by tato samotná okolnost měla protisoutěžní účinky. Kromě toho zásada právní jistoty brání zpochybnění právních stavů, o kterých není prokázáno, že byly nabyty protiprávně (viz obdobně rozsudek Soudu ze dne 30. listopadu 1994, *Dornonville de la Cour v. Komise*, T-498/93, Recueil FP, s. I-A-257 a II-813, body 46 až 49 a 58). Navíc, jak rozhodl Soudní dvůr, co se týče přechodných opatření v oblasti uznávání diplomů, přičemž tuto judikaturu lze použít obdobně na projednávaný případ, je v takovém případě přípustné zachovat nabytá práva (rozsudky Soudního dvora ze dne 9. srpna 1994, *Dreessen*, C-447/93, Recueil, s. I-4087, bod 10, a ze dne 16. října 1997, *Garofalo* a další, C-69/96 až C-79/96, Recueil, s. I-5603, body 29 až 33).
- 99 Ze všeho, co předchází, vyplývá, že se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení ustanovení dotčených předpisů ani tvrzeného trvání protisoutěžních účinků původního nařízení, které bylo původem stížnosti L. Piau. Žalobce tedy nemůže důvodně tvrdit, že nejvíce omezující ustanovení původního nařízení nebyla odstraněna a že protisoutěžní účinky z důvodu jejich ponechání v pozměněném nařízení trvají.

— Pokud jde o to, zda se na ustanovení pozměněného nařízení vztahuje vynětí podle čl. 81 odst. 3 ES

- 100 Komise v napadeném rozhodnutí shledala, že závazný charakter licence by mohl být odůvodněn a že pozměněné nařízení by mohlo podléhat vynětí podle čl. 81 odst. 3 ES. Uvádí, že systém licencí, který ukládá omezení více kvalitativní než kvantitativní, má za cíl chránit hráče a kluby a zohledňuje zvláště riziko, kterému jsou vystaveni hráči, jejichž kariéra je v případě špatně vyjednaného přestupu krátká. Shledala, že při stávající nepřítomnosti organizace profese agenta hráčů a obecných vnitrostátních právních předpisů je omezení vlastní systému licence přiměřené a nezbytné.
- 101 Sám princip licence, která je ze strany FIFA uložena a která podmiňuje výkon profese agenta hráčů, je překážkou přístupu k této hospodářské činnosti, a ovlivňuje tedy nutně fungování hospodářské soutěže. Může tedy být připuštěna pouze potud, pokud jsou podmínky uvedené v čl. 81 odst. 3 ES splněny, takže na pozměněné nařízení se může vztahovat vynětí na základě tohoto ustanovení, jelikož je prokázáno, že přispívá k podpoře hospodářského pokroku, vyhrazuje spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, neukládá omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná, a nevyklučuje hospodářskou soutěž.
- 102 K odůvodnění přijetí nařízení a samotného principu povinné licence, která je jádrem předmětného systému, bylo uvedeno vícero druhů skutkových a právních okolností. Nejprve se jeví, že v rámci Společenství pouze Francie upravila profesi sportovního agenta. Ostatně není zpochybňováno, že agenti hráčů kolektivně v současnosti netvoří profesi s vnitřní organizací. Není rovněž zpochybňováno, že některé praktiky agentů hráčů mohly v minulosti finančně nebo profesně uškodit hráčům a klubům.

FIFA vysvětlila, že přijetím dotčených předpisů sledovala dvojí cíl profesionalizace a bezúhonnosti činnosti agenta hráčů, aby chránila hráče, jejichž kariéra je krátká.

- 103 Na rozdíl od toho, co uvádí žalobce, není hospodářská soutěž systémem licence vyloučena. Systém licence s sebou, jak se zdá, nese spíše kvalitativní výběr, způsobilý vyhovovat cíli profesionalizace činnosti agenta hráčů, než kvantitativní omezení v přístupu k ní. Naopak kvantitativní otevření této profese je potvrzováno číselnými údaji sdělenými na jednání FIFA. FIFA tak uvedla, aniž by jí bylo odporováno, že zatímco v roce 1996, tedy v době vstupu původního nařízení v platnost evidovala 214 agentů hráčů, odhadovala jejich počet počátkem roku 2003 na 1 500 a že 300 uchazečů uspělo při zkouškách organizovaných v březnu a září téhož roku.
- 104 S ohledem na okolnosti připomenuté v bodech 102 a 103 výše a současné podmínky výkonu činnosti agenta hráčů, které se vyznačují téměř úplnou nepřítomností vnitrostátních právních předpisů a nedostatkem kolektivní organizace agentů hráčů, se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení tím, že shledala, že na omezení, která vyplývají ze závazného charakteru licence se může vztahovat vynětí na základě čl. 81 odst. 3 ES, přičemž si ostatně oprávněně vyhradila právo znovu přezkoumat dotčené předpisy. Argumentace L. Piau v tomto ohledu musí tedy být zamítnuta.
- 105 Stejně tak musí být zamítnut jako neúčinný argument žalobce, podle kterého nemůže být „sportovní specifita uváděna pro odůvodnění výjimky z pravidel hospodářské soutěže. Napadené rozhodnutí se nezakládá na takové výjimce a považuje výkon činnosti agenta hráčů za hospodářskou činnost, aniž by na něj vztahovalo výjimku sportovní specifity, pod kterou skutečně nespadá.

106 Je třeba rovněž zamítnout argumenty L. Piau vycházející z nedodržení svobody podnikání a volného pohybu služeb, ohledně kterých žalobce neprokázal, že odhalují současné porušení pravidel hospodářské soutěže, které by bránilo možnosti přiznat pozměněnému nařízení vynětí na základě čl. 81 odst. 3 ES.

— Pokud jde o nepoužitelnost článku 82 ES

107 Napadené rozhodnutí uvádí, že článek 82 ES se v projednávaném případě, tak jak byl vylíčen žalobcem, nepoužije, jelikož FIFA není aktivní na trhu poradenství hráčům.

108 Článek 82 ES zakazuje zneužívání dominantního postavení na společném trhu nebo jeho podstatné části jedním nebo více podniky.

109 Toto ustanovení se týká chování jednoho nebo více hospodářských subjektů, zneužívajících postavení hospodářské síly, a vytvářejících tak překážku zachování účinné hospodářské soutěže na dotčeném trhu tím, že tomuto subjektu dávají možnost chovat se v nezanedbatelném rozsahu nezávisle na svých soutěžitelích, zákaznících a konečně i spotřebitelích (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. března 2000, *Compagnie maritime belge transports a další v. Komise*, C-395/96 P a C-396/96 P, Recueil, s. I-1365, bod 34).

- 110 Výraz „více podniků, který je uveden v článku 82 ES, znamená, že dominantní postavení může mít dva nebo více hospodářských subjektů, právně nezávislých jeden na druhém, za podmínky, že z hospodářského hlediska vystupují nebo jednají společně na specifickém trhu jako kolektivní entita (výše uvedený rozsudek *Compagnie maritime belge transports a další v. Komise*, bod 36).
- 111 Zjištění existence kolektivního dominantního postavení závisí na spojení tří kumulativních podmínek: zaprvé každý člen dominantního oligopolu musí mít možnost znát chování ostatních členů, aby ověřil, zda budou či nikoliv postupovat stejným způsobem; zadruhé je nezbytné, aby stav koordinace mlčky byl dlouhodobě udržován, to znamená, že musí existovat motivace neodchýlit se od společné linie chování na trhu; zatřetí předvídatelná reakce současných a potenciálních soutěžitelů a spotřebitelů by nezpochybnila očekávané výsledky společného postupu (rozsudky Soudu ze dne 6. června 2002, *Airtours v. Komise*, T-342/99, Recueil, s. II-2585, bod 62, a ze dne 8. července 2003, *Verband der freien Rohrwerke a další v. Komise*, T-374/00, Recueil, s. II-2275, bod 121).
- 112 V projednávaném případě trh, kterého se týkají dotčené právní předpisy, je trhem poskytování služeb, kde kupujícími jsou hráči a kluby a prodávajícími agenti. FIFA přitom může být na trhu považována za jednatelku na účet fotbalových klubů, o kterých bylo konstatováno dříve (viz body 69 až 72 výše), že je jejich emanací jako sdružení ve druhém stupni podniků, kterými jsou kluby.
- 113 Rozhodnutí, jako je nařízení FIFA upravující činnost agentů hráčů, může při svém provádění mít za důsledek, že podniky činné na dotčeném trhu, tedy kluby, se spojily, pokud jde o jejich chování na vymezeném trhu, tak, že vystupují na trhu vzhledem ke svým soutěžitelům, obchodním partnerům a spotřebitelům jako kolektivní entita (výše uvedený rozsudek *Compagnie maritime belge transports a další v. Komise*, bod 44).

- 114 Z důvodu závazného charakteru nařízení pro národní asociace členy FIFA a kluby, které sdružují, se přitom tyto instance jeví trvale spojeny, pokud jde o jejich chování, prostřednictvím pravidel, která přijímají a proti kterým se ostatní subjekty (hráči a agenti hráčů) nemohou postavit, aniž by jim nehrozily sankce, které mohou vést, zvláště pro agenty hráčů, k jejich vyloučení z trhu. Tato situace tedy charakterizuje ve smyslu judikatury uvedené v bodech 110 a 111 výše kolektivní dominantní postavení klubů na trhu poskytování služeb agenty hráčů, neboť kluby prostřednictvím předpisů, se kterými souhlasí, ukládají podmínky, za kterých se uskutečňuje poskytování dotčených služeb.
- 115 Bylo by nepřirozené tvrdit, že FIFA, jejíž pravomoc řídit sportovní aktivitu fotbalu a hospodářské činnosti, které jsou s ním spojeny, jako je v projednávaném případě činnost agentů hráčů, je prokázaná, nemá kolektivní dominantní postavení na trhu poskytování služeb agentů hráčů z důvodu, že není subjektem na uvedeném trhu.
- 116 Okolnost, že FIFA sama není hospodářským subjektem, kupující služby agentů hráčů na dotčeném trhu a že její zásah je normotvornou činností, kterou si přiznala pravomoc vykonávat vůči hospodářské činnosti agentů a hráčů, je totiž pro použití článku 82 ES nerozhodná, pokud je FIFA emanací národních asociací a klubů, skutečných kupujících služeb agentů hráčů, a že tedy na trhu jedná prostřednictvím svých členů.
- 117 Pokud jde naopak o tvrzené zneužití dominantního postavení, z předchozích rozborů týkajících se pozměněného nařízení a vynětí, jehož předmětem by mohlo být podle čl. 81 odst. 3 ES, vyplývá, že takové zneužití není prokázáno. Bylo totiž konstatováno, že toto nařízení neukládá kvantitativní omezení přístupu k aktivitě agenta hráče, která by byla na úkor hospodářské soutěži, ale omezení kvalitativní povahy, která mohou být za stávajících okolností odůvodněna. Zneužití dominant-

ního postavení, která by dle žalobce měla původ v ustanoveních nařízení, tedy nejsou prokázána a žalobcova argumentace musí být v tomto bodě zamítnuta.

- 118 Konečně argument L. Piau, podle kterého agenti hráčů s licenci zneužívají své kolektivní dominantní postavení ve smyslu článku 82 ES, musí být rovněž zamítnut nejsou-li dány strukturální vazby mezi těmito subjekty, které L. Piau nedokládá. Získání stejné licence, užívání stejné vzorové smlouvy a okolnost, že odměna agentů je vymezena podle stejných kritérií, nedokazují existenci dominantního postavení agentů hráčů s licencemi a žalobce neprokazuje, že dotyční přijali totožný postup, ani že si konkludentně rozdělili trh.
- 119 Tedy ačkoli Komise měla nesprávně za to, že FIFA není v situaci dominantního postavení na trhu poskytování služeb agenty hráčů, ostatní závěry obsažené v napadeném rozhodnutí, podle kterých nejvíce omezující ustanovení dotčených předpisů byla odstraněna a systém licence by mohl být předmětem rozhodnutí o vynětí podle čl. 81 odst. 3 ES, vedly tedy k závěru, že se nejedná o porušení podle článku 82 ES a k zamítnutí argumentace žalobce v tomto ohledu. Nehledě na nesprávné právní posouzení, kterého se dopustila Komise tím, že usoudila, že článek 82 ES není použitelný, jeho použití by bývalo každopádně nemohlo vést ke zjištění zneužití dominantního postavení z důvodu ostatních závěrů, které byly správně učiněny po přezkumu nařízení. Legalita zamítnutí stížnosti z důvodu nedostatku významu pro Společenství pokračovat v řízení tím tedy není dotčena.
- 120 Ze všeho, co předchází, vyplývá, že se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení tím, že rozhodla zamítnout stížnost L. Piau z důvodu nedostatku významu pro Společenství pokračovat v řízení. Nezpochybněná „přeshraniční povaha“ trhu je v tomto ohledu neúčinná, jelikož tato okolnost sama o sobě neznamená, že na stížnosti má Společenství zájem. Vzhledem k tomu, že posouzení

významu pro Společenství uvedeného stížností je závislé na okolnostech každého případu, není totiž třeba ani omezit počet kritérií posouzení, na která se Komise může odvolávat, ani jí naopak uložit výhradní použití některých kritérií (výše uvedený rozsudek Ufex a další v. Komise, body 79 a 80).

121 Žaloba L. Piau musí být tedy zamítnuta.

K nákladům řízení

122 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník řízení, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval.

123 Vzhledem k tomu, že žalobce byl ve sporu neúspěšný, je namístě rozhodnout v souladu s návrhy Komise, že ponese vlastní náklady řízení a náklady řízení Komise.

124 Podle čl. 87 odst. 4 třetího pododstavce jednacího řádu může Soud rozhodnout, že vlastní náklady ponese i jiný vedlejší účastník, než jsou účastníci uvedení v prvním pododstavci.

125 Za okolností projednávaného případu je namístě rozhodnout, že náklady řízení vynaložené FIFA jako vedlejším účastníkem ponese FIFA.

Z těchto důvodů

SOUD (čtvrtý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**
- 2) **Žalobce ponese své vlastní náklady řízení a náklady řízení Komise.**
- 3) **Mezinárodní federace fotbalových asociací ponese své vlastní náklady řízení.**

Legal

Tiili

Vilaras

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 26. ledna 2005.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

H. Jung

H. Legal